

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2012 ROK

Podstawę prawną opracowania programu stanowi:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2007r., Nr 70, poz.473 z późn. zm);
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2010r., Nr 113 poz.759 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. Nr 175, poz.1362 z późn.zm.)
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia z 1994r. (Dz.U. z 1994r., Nr 111 poz.535 z późn.zm.)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 1999 r. w sprawie organizacji, kwalifikacji personelu, zasad funkcjonowania i rodzajów zakładów leczenia odwykowego oraz udziału innych zakładów opieki zdrowotnej w sprawowaniu opieki nad osobami uzależnionymi od alkoholu (Dz. U. z 2000 r. Nr 3 poz. 44 z późn.zm.);
- Uchwały Rady Gminy Bojszowy dotyczącej problematyki alkoholowej Uchwała XXXII/165/2001 Rady Gminy Bojszowy z 26.10.2001 w sprawie liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu z wyjątkiem piwa przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży dla obszaru administracyjnego Gminy Bojszowy oraz uchwalany corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

– **art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (tekst jednolity Dz.U. z 2007 r., Nr 70, poz. 473 z późn. zm.), zgodnie z którym realizacja zadań, wskazanych w ust. 1 tego artykułu jest:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób

uzależnionych od alkoholu,

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 tej ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej)

jest realizowana w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;

Zgodnie z ww. ustawą gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Ponadto, zgodnie z art. 6 ust. 1. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 późn. zm.), zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.).

Program uwzględnia rekomendacje zawarte w następujących dokumentach krajowych:

- 1) Narodowym Programie Zdrowia na lata 2007-2015, przyjętym Uchwałą Nr 90/2007 Rady Ministrów z dnia 15 maja 2007 r.,
- 2) Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015, przyjętym Uchwałą Nr 35/2011 Rady Ministrów z dnia 22 marca 2011 r.,

3) Programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie śląskim na lata 2011-2015, przyjętym Uchwałą Nr IV/5/1/2011 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 14 lutego 2011 r.

Realizacja zadań programu jest finansowana ze środków pochodzących z dochodów z opłat pobieranych przez Gminę Bojszowy za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, na podstawie art. 18² *ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

Działania programu – realizowane w oparciu o zasadę pomocniczości – adresowane są do osób fizycznych i prawnych, realizujących zadania na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w społeczności lokalnej, do osób uzależnionych i ich rodzin oraz wszystkich mieszkańców Gminy Bojszowy. Program jest skierowany w szczególności do:

- osób uzależnionych i ich rodzin,
- dzieci i młodzieży, w tym m.in. z grup podwyższonego ryzyka, ze środowisk zagrożonych z powodu dysfunkcji lub sytuacji społeczno-psychologicznej, a także ich rodziców,
- grup samopomocy osób uzależnionych i ich rodzin,
- osób zawodowo zajmujących się profilaktyką, rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Realizatorami programu są:

- Urząd Gminy Bojszowy,
- jednostki organizacyjne gminy,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bojszowach,
- Komenda Powiatowa Policji w Bieruniu,
- podmioty prowadzące działalność leczniczą,
- organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym, w tym realizujące działania związane z przemocą w rodzinie.

II. Misja, cele operacyjne, cele szczegółowe i działania.

1. Za misję programu przyjmuje się:

Przeciwdziałanie oraz łagodzenie skutków marginalizacji i wykluczenia społecznego, poprzez podejmowanie, wzmocnienie i inspirowanie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

2. Cele operacyjne programu.

2.1. Obszar działań - Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych:

- 2.1.1.** ograniczenie szkód zdrowotnych, wynikających ze spożywania alkoholu,
- 2.1.2.** zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu,
- 2.1.3.** ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym,
- 2.1.4.** ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież,
- 2.1.5.** ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom,
- 2.1.6.** ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.

3. Cele szczegółowe, planowane działania.

Obszar działań:

PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Cel operacyjny 1.

Ograniczenie szkód zdrowotnych, wynikających ze spożywania alkoholu.

1. Cele szczegółowe:

- 1)** poszerzenie wiedzy na temat zaburzeń, wynikających ze spożywania alkoholu,
- 2)** ograniczenie szkód zdrowotnych, wynikających z picia szkodliwego i uzależnienia od alkoholu,

- 3) poprawa stanu psychofizycznego i funkcjonowania społecznego osób uzależnionych od alkoholu,
- 4) zwiększenie poziomu aktywności zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego,
- 5) przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego.

2. Planowane działania:

- 1) badania społeczne, dotyczące wzorów spożywania napojów alkoholowych (diagnoza problemów alkoholowych),
- 2) prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód, wynikających z różnych wzorów spożywania alkoholu,
- 3) wdrażanie oferty programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych,
- 4) działania zmierzające do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego,
- 5) finansowanie bieżącej działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bojszowach,
- 6) wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba zrealizowanych badań,
- 2) liczba zrealizowanych działań o charakterze edukacji publicznej,
- 3) liczba zrealizowanych programów,
- 4) liczba osób objęta programami,
- 5) liczba działań nakierowanych na aktywizację zawodową i społeczną osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu leczenia odwykowego,
- 6) wydatki poniesione na wspieranie działalności środowisk abstynenckich.

Cel operacyjny 2.

Zmniejszenie dostępności i zmiana struktury spożywanego alkoholu.

1. Cel szczegółowy: zmniejszenie spożycia napojów alkoholowych i zmiana struktury spożycia.

2. Planowane działania:

- 1) nieprzekraczanie ustalonej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy, które zawierają powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży oraz poza miejscem sprzedaży,

3. Wskaźnik monitoringu: liczba mieszkańców, przypadających na punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

Cel operacyjny 3.

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

1. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności i poprawa jakości pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- 2) zwiększenie kompetencji osób, zajmujących się pomaganiem dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- 3) poprawa funkcjonowania rodziny dotkniętej problemami picia i uzależnienia od alkoholu,
- 4) poprawa funkcjonowania dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.

2. Planowane działania:

- 1) wspieranie miejsc wsparcia środowiskowego dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (świetlic z programem: socjoterapeutycznym, opiekuńczo-

wychowawczym oraz innych miejsc wsparcia), a także oferujących pomoc dzieciom z FASD (Poalkoholowe spektrum zaburzeń rozwojowych),

2) działania, mające na celu rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, tworzenie i upowszechnianie działań profilaktycznych, edukacyjnych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,

3) szkolenie pracowników świetlic z programem socjoterapeutycznym i opiekuńczo-wychowawczym oraz innych grup zawodowych (nauczycieli, pedagogów, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, itp.) w zakresie pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym oraz dzieci z FASD,

4) szkolenie pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bojszowach w zakresie pracy z rodziną z problemem alkoholowym,

5) działania konsultacyjno-superwizyjne dla osób pracujących w świetlicach i innych placówkach, świadczących pomoc dzieciom i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,

6) realizacja programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie lub uzależnionych.

3. Wskaźniki monitoringu:

1) wydatki poniesione na świetlice oraz inne miejsca wsparcia,

2) liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach odbywających się w świetlicach,

3) odsetek dzieci z rodzin z problemem alkoholowym biorących udział w zajęciach odbywających się w świetlicach,

4) liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach organizowanych w innych miejscach udzielających wsparcia dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,

5) liczba przeprowadzonych szkoleń,

6) liczba uczestników szkoleń,

7) liczba przeprowadzonych działań konsultacyjno-superwizyjnych dla osób pracujących

w świetlicach i innych placówkach,

8) liczba zrealizowanych programów pomocy psychologicznej i psychoterapii dla dorosłych członków rodzin osób pijących alkohol szkodliwie lub uzależnionych.

Cel operacyjny 4.

Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież.

1. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie jakości i dostępności programów profilaktycznych,
- 2) utrwalenie postaw abstynenckich w środowisku dzieci i młodzieży oraz zwiększenie świadomości młodzieży w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu,
- 3) zmniejszenie liczby młodzieży często pijącej alkohol i upijającej się,
- 4) zmiana postaw dorosłych wobec picia alkoholu przez dzieci i młodzież oraz zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców.

2. Planowane działania:

- 1) upowszechnianie, wdrażanie oraz poszerzanie oferty rekomendowanych programów profilaktycznych,
- 2) kampanie edukacyjne, mające na celu zwiększanie świadomości młodzieży (rodziców) na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież,
- 3) działania służące promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży,
- 4) działania profilaktyczne z obszaru profilaktyki selektywnej i wskazującej, adresowanych do grup ryzyka i młodych ludzi eksperymentujących z alkoholem,
- 5) udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci piją alkohol,
- 6) kampanie, programy i działania edukacyjne promujące wychowanie dzieci bez przemocy,
- 7) szkolenia dla sprzedawców napojów alkoholowych.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba zrealizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych,
- 2) liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych,

- 3) liczba działań służących promocji zdrowego stylu życia z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży,
- 4) liczba dzieci i młodzieży uczestnicząca w pozalekcyjnych zajęciach sportowych,
- 5) wydatki poniesione na kampanie, programy i działania edukacyjne promujące wychowanie dzieci bez przemocy,
- 6) liczba wspieranych podmiotów, realizujących programy z obszaru profilaktyki selektywnej i wskazującej,
- 7) liczba przedsięwzięć skierowanych do rodziców, których dzieci piją alkohol,
- 8) liczba przeszkolonych sprzedawców napojów alkoholowych.

Cel operacyjny 5.

Ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom.

1. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym,
- 2) zwiększenie kompetencji służb, działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- 3) zwiększenie dostępności i podniesienie jakości oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych,
- 4) zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat przemocy w rodzinie, możliwości przeciwdziałania zjawisku oraz sposobów reagowania i uzyskania pomocy.

2. Planowane działania:

- 1) szkolenia (konferencje) dla przedstawicieli służb, działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym, w tym: policjantów, pracowników socjalnych, nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w szkołach i placówkach systemu oświaty, kuratorów sądowych, sędziów i prokuratorów, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bojszowach, pracowników ochrony zdrowia, pracowników lecznictwa odwykowego,

- 2) upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) wdrażanie i realizacja programów edukacyjno-korekcyjnych i psychologicznych dla sprawców przemocy w rodzinie,
- 4) szkolenia dla osób pracujących ze sprawcami przemocy w rodzinie,
- 5) prowadzenie edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym, możliwości przeciwdziałania i sposobów reagowania,
- 6) prowadzenie badań na temat zjawiska przemocy w rodzinie i postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) wydatki poniesione na szkolenia,
- 2) liczba przeprowadzonych szkoleń (konferencji),
- 3) liczba ofiar przemocy, którym udzielono pomocy,
- 4) liczba przeprowadzonych akcji, związanych z edukacją na temat zjawiska przemocy w rodzinie i postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- 5) wydatki poniesione na badanie zjawiska przemocy w rodzinie i postaw wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny 6.

Ograniczenie przypadków naruszeń prawa w związku z alkoholem.

1. Cele szczegółowe:

- 1) zmniejszenie skali naruszeń prawa w zakresie sprzedaży alkoholu bez wymaganego zezwolenia oraz wbrew jego warunkom i zasadom,
- 2) ograniczenie zjawiska prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.

2. Planowane działania:

- 1) kontrole przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) kontrole punktów i miejsc sprzedaży napojów alkoholowych,

3) kampanie edukacyjne na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód w kontekście prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.

3. Wskaźniki monitoringu:

- 1) liczba przeprowadzonych kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 2) wydatki poniesione na kampanie edukacyjne na temat działania alkoholu na organizm i ryzyka szkód w kontekście prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu.

III. MONITORING I EWALUACJA.

Stałe monitorowanie sytuacji w zakresie spożywania napojów alkoholowych jest podstawą do właściwego rozeznania skali problemu uzależnienia od alkoholu w Gminie Bojszowy, a w konsekwencji do planowania działań profilaktycznych adekwatnie do potrzeb. Monitorowanie stanu tych problemów będzie odbywało się we współpracy z realizatorami programu. Ww. monitoring będzie prowadzony poprzez:

- zbieranie danych statystycznych,
- analizę uzyskanych danych, opracowanie wniosków oraz priorytetów na dalsze lata.

Monitoring będzie miał charakter praktyczny – dane będą analizowane, celem dostarczenia wniosków i rekomendacji praktycznie użytecznych dla lokalnych władz, jak również osób zawodowo oraz społecznie zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Monitorowanie pozwoli również na zintensyfikowanie współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację programu. Realizatorzy programu, którzy uzyskali wsparcie z budżetu Gminy na działania przewidziane w programie, są zobowiązani do przedłożenia **do dnia 31 stycznia 2013 roku**, do Referatu Infrastruktury Technicznej, Społecznej i Edukacji Urzędu Gminy Bojszowy, pisemnych sprawozdań z podjętych działań. Informacje zawarte w ww. sprawozdaniach koordynator uwzględni w rocznym sprawozdaniu z realizacji programu, które przekaże Wójtowi Gminy Bojszowy **do dnia 31 marca 2013 roku**.

IV. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W BOJSZOWACH.

1. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniach dla przewodniczącego komisji wynosi 200,00 zł za posiedzenie.
2. Wynagrodzenie dla członków komisji, za pracę na posiedzeniach Komisji wynosi 180,00 zł za posiedzenie.
3. Wynagrodzenie dla członków Komisji, o których mowa w pkt. 1,2 wypłacane będzie w oparciu o listę obecności podpisaną przez Przewodniczącego Komisji i zatwierdzoną przez Wójta Gminy Bojszowy. Wynagrodzenie płatne jest na zasadach umowy cywilno – prawnej.